

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського
Кафедра спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор із науково-
педагогічної роботи

Михальченко Н. В.

«28» серпня 2024 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛОГОПСИХОЛОГІЯ З МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ

Ступінь магістра
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 016 Спеціальна освіта
016.01 Логопедія. Спеціальна психологія
Освітня програма Логопедія. Спеціальна психологія

Миколаїв 2024

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Савінова Н. В., доктор педагогічних наук, професор, Кисличенко В.А., доцент кафедри спеціальної освіти.

РЕЦЕНЗЕНТ: ПАХОМОВА Н.Г, доктор кафедри соціальної і корекційної педагогіки національного університету ім. В.Г. Короленка

Програму схвалено на засіданні кафедри спеціальної освіти

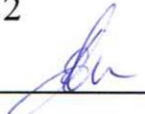
Протокол від «26» серпня 2024 року № 1

В. о. завідувача кафедри спеціальної освіти (Світлана КАРСКАНОВА)

Програму погоджено з гарантом ОП (Микола СУПРУН)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол від «27» серпня 2024 року № 12

Голова навчально-методичної комісії (Ольга ДЕМ'ЯНЕНКО)

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол від «28» серпня 2024 року № 11

Голова навчально-методичної комісії (Наталія МИХАЛЬЧЕНКО)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Методика викладання логопсихології» складена Савіною Н. В. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки студентів за ОКР ступеня магістра спеціальності 016 Спеціальна освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: методика викладання логопсихології студентам спеціальності «Спеціальна освіта» у вищому навчальному закладі.

Міждисциплінарні зв'язки: анатомія, патологія, фізіологія, педіатрія, ортопедія, загальна педагогіка, психологія, логопсихологія, педагогіка вищої школи, методика викладання логопедії, методика викладання корекційної педагогіки.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Мета: дати студентам уявлення про особливості й принципи діяльності викладання психології, сформувані в них початкові методичні вміння й навички, необхідні для викладання психології.

Завдання: формування у студентів уявлення про методологію та методику планування і впровадження різних форм викладацької діяльності під час викладання психологічних дисциплін у навчальних закладах різного типу; розвиток вміння використовувати знання методологічних та теоретичних проблем педагогіки та психології щодо організації високого рівня взаємодії суб'єктів педагогічного процесу; використовувати фундаментальні психологічні знання при розв'язанні конкретних психолого-педагогічних завдань; проводити науковий пошук і систематизацію проблемних ситуацій.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Застосовувати отримані знання в галузі спеціальної та інклюзивної освіти при вирішенні навчально-виховних та науково-методичних завдань з врахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей учнів, соціально-психологічних особливостей учнівських груп та конкретних психолого-педагогічних ситуацій.

ПРН 2. Організувати і проводити психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку;

ПРН 3. Вирішувати питання, пов'язані з комплектуванням та організацією діяльності спеціальних навчально-виховних закладів, здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями мовлення, інтелекту, зору, слуху, опорно-рухових функцій і проводити з ними корекційно-педагогічну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходу.

ПРН 4. Здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями психофізичного розвитку, планувати та проводити з ними корекційно-розвивальну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходу.

ПРН 5. Сприяти соціальній адаптації дітей з порушеннями психофізичного розвитку, готувати їх до суспільної та виробничої діяльності.

ПРН 6. Організувати колектив дітей з порушеннями психофізичного розвитку та інтегрованого колективу; здійснювати педагогічний супровід дітей з особливостями психофізичного розвитку в ролі асистента вчителя інклюзивного класу.

ПРН 7. Використовувати різноманітні методи та форми виховної роботи, прогресивні прийоми керівництва навчальною, трудовою та суспільною діяльністю учнів.

ПРН 8. Використовувати сучасні технічні засоби навчання і виховання, спеціальну апаратуру.

ПРН 9. Співпрацювати з батьками дітей, особами, які їх замінюють, спеціалістами інших галузей (медиками, психологами, вчителями, вихователями) систематично підвищувати свою кваліфікаційну компетентність.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК-1. Особистісні:

ЗК-1.1. Світоглядна компетентність. Здатність до розуміння предметної області професійної діяльності; володіння науковим світоглядом; знання основних теорій, концепцій, вчень, які формують наукову картину світу; вміння відстоювати власні стратегії професійної діяльності

ЗК-1.2. Морально-етична компетентність. Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічно етики(професійної етики вчителя початкової школи), (знання основних моральних норм, етичних та етикетних правил; досвід дотримання набутих моральних норм, етичних та етикетних правил у власній повсякденній і професійній діяльності).

ЗК-1.6. Адаптивна. Здатність до адаптації в корекційно-педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають корекційне навчання, розвиток і виховання та навчальну реабілітацію дітей дошкільного, шкільного віку і підлітків, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією школи й колегами

ЗК-1.7. Рефлексивна. Здатність ефективно та адекватно здійснювати рефлексивні процеси, що сприяє ефективності корекційно-реабілітаційного процесу, розвитку й саморозвитку особи порушеннями психофізичного розвитку, творчому підході до корекційно-реабілітаційного навчально-виховного процесу в спеціальних і загальноосвітніх закладах. Здатність оцінювати результати корекційно-педагогічних впливів та забезпечувати якість діяльності корекційного процесу в закладах Міністерства освіти і науки, Міністерства охорони здоров'я і Міністерства праці та соціальної політики; здатність до корекційно-педагогічної і навчально-реабілітаційної рефлексії

ЗК-2. Соціальні:

ЗК-2.1. Громадянська компетентність. Здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства. Здатність орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні, застосовувати процедури й технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян, зокрема осіб із порушеннями психофізичного розвитку; використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України, (знання конституційних прав і обов'язків; уміння налагоджувати міжособистісні відносини; досвід соціальної взаємодії у процесі навчальної і професійної діяльності).

ЗК-3. Інструментальні:

ЗК-3.1. Комунікативна компетентність. Здатність спілкуватися державною мовою та володіння необхідним лексичним мінімумом іноземних мов в межах потреби своєї професійної діяльності. Знання основних способів і засобів міжособистісної комунікації, стилів мовлення, практичний досвід комунікації різними мовами; вміння постійно збагачувати власне мовлення, налагоджувати професійну і педагогічну комунікацію, застосовувати інформаційно-комунікативні технології.

ЗК-3.2. Дослідницько-праксеологічна компетентність. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, зокрема, в процесі професійно-педагогічної діяльності. Знання основних методів наукового пошуку; вміння узагальнювати отримані результати, обробляти та аналізувати інформації з різних джерел, оформлювати і презентувати результати наукової діяльності відповідно вимог в процесі корекційно-педагогічної діяльності.

ЗК-3.3. Здоров'язбережувальна компетентність. Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих. Здатність застосовувати знання, вміння, цінності і досвід практичної діяльності з питань культури здоров'я та здорового способу життя, готовність до здоров'язбережувальної діяльності в корекційно-освітньому, навчально-реабілітаційного середовищі та створення психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя дітей з особливими освітніми потребами.

ЗК-3.4. Інформаційно-комунікаційна. Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій, невербальних засобів комунікації з урахуванням психофізичного порушення дитини для розв'язання корекційних і комунікативно-мовленнєвих задач у професійній діяльності фахівця-дефектолога, вихователя, асистента вчителя й у повсякденному житті.

II. Фахові:

ФК.-1 Теоретико-методологічна. Здатність до застосування знань провідних гуманістичних теорій, концепцій, вчень щодо виховання і навчання осіб з обмеженими психофізичними можливостями; здатність відстоювати власні корекційно-педагогічні, навчально-реабілітаційні переконання, дотримуватись їх у житті та професійній діяльності).

ФК.-2 Спеціально-методична. Здатність до застосування психолого-педагогічних, корекційно-методичних та фахових знань; вміння відбирати і систематизувати діагностичний, корекційно-педагогічний матеріал з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей тих, хто навчається; здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, форми засоби реабілітації і корекційного навчання та виховання; досвід організації корекційно-педагогічного і навчально-реабілітаційного процесів; формування системи дидактико-методичних знань і умінь; здатність удосконалювати власну професійну діяльність.

ФК.-3 Комунікативно-педагогічна. Здатність до застосування знань основних принципів, правил, прийомів і форм педагогічної комунікації; вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації у професійних цілях, продумано й виважено будувати процес корекційно-педагогічного спілкування; здатність налагоджувати продуктивну професійно-корекційну і навчально-реабілітаційну взаємодію, суб'єкт-суб'єктну комунікацію.

ФК.-4 Проектувальна. Здатність до застосування знань основних видів і технологічних підходів до планування власної професійно-корекційної діяльності; вміння здійснювати поточне планування, визначати умови його практичної реалізації, вміння планувати, організовувати і результативно здійснювати корекційно-педагогічний процес у загальноосвітніх та спеціальних закладах освіти з інклюзивним та інтегрованим навчанням з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей дошкільного та шкільного віку.

ФК.-5 Організаційна (відповідно до нозології) Здатність до застосування знань основних правил організації корекційного, навчально-реабілітаційного процесів; вміння раціонально організувати власну корекційно-педагогічну діяльність, самостійно контролювати її результативність, удосконалювати систему самоорганізації на основі сучасних корекційно-педагогічних технологій.

ФК.-6. Психологічна компетентність (відповідно нозології). Здатність до застосування сучасних знань про особливості розвитку дитини як суб'єктів корекційно-освітнього і навчально-реабілітаційного процесів на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку і дизонтогенезу. Складниками психологічної компетентності є диференціально-психологічна, спеціально-психологічна, нейроконсультативна, нейрокорекційна, нейропсихологічна, психолінгвістична тощо.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Вступ в курс «Методика викладання логопсихології». Форми й методи викладання логопсихології.

Науковий статус предметної області. Мета, завдання, структура методики викладання логопсихології, її зв'язок з іншими науковими дисциплінами.

Методи активізації навчання. Методи проблемного навчання. Методи активного соціально-психологічного навчання. Методи розвитку критичного мислення. Форми організації навчання логопсихології.

Кредит 2. Сучасні форми організації навчально-пізнавальної діяльності в процесі викладання логопсихології. Шляхи й засоби підвищення ефективності викладання логопсихології.

Інноваційні аспекти викладання логопсихології. Практика розробки і проведення лекції, практичного та лабораторного заняття з логопсихології. Організація самостійної роботи студентів у процесі викладання логопсихології. Організація роботи студента з науково-педагогічною літературою. Творчі завдання. Види самостійних робіт з логопсихології. Консультування як форма роботи зі студентами.

Проблема формування професійно-педагогічної культури викладача в умовах ВНЗ. Процесуальні та змістові аспекти використання компетентнісного підходу як сучасної освітньої парадигми вищої школи в процесі викладання логопсихології. Професійна компетентність викладача вищої школи. Культура педагогічного спілкування.

Використання сучасних освітніх технологій у процесі викладання логопсихології. Застосування сучасних технічних засобів у процесі навчання. Дистанційне навчання як самостійний елемент сучасної підготовки студентів. Активізація процесу навчання засобами організації ділових ігор. Організація навчально-пізнавальної діяльності студентів з використанням нових інформаційних технологій.

Кредит 3. Керівництво науковою та самостійною роботою учнів та студентів у процесі вивчення логопсихології. Методичні прийоми забезпечення контролю й корекції навчальної діяльності

Організація самостійної роботи студентів. Форми, методи й засоби організації самостійної навчальної діяльності студентів. Практична підготовка магістранта: організація асистентської практики.

Система організації навчального процесу й рейтинговий контроль знань студентів при вивченні логопсихології. Поняття про сутність контролю, його компоненти. Функції контролю. Педагогічні вимоги до оцінювання навчальних досягнень студентів при вивченні курсу «Загальна, вікова та педагогічна логопсихологія». Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів. Методи і форми контролю знань студентів. Самооцінка та здійснення самооцінювальної діяльності суб'єктом навчальної діяльності. Система вмінь самоорганізації й самоконтролю студентів.

3. Рекомендована література

1. Семиченко В. А. Пути повышения эффективности изучения психологии. – К.: Магистр-с, 1997.
2. Хроменко О.В. Методика преподавания психологии. Конспект лекций / Серия «Сессия без депрессии». – Д: Феникс, 2004. – 256 с.

Допоміжна

1. Архангельский С. И. Учебный процесс в высшей школе, его закономерные основы и методы. – К.: Высш. шк., 1980.
2. Загальна, вікова і педагогічна психологія: Практикум / За ред. проф. Д. Ф. Ніколенко – К., 1980.
3. Иващенко Ф. И. Решение психологических задач как метод обучения студентов // Вопр. психологии. – 1966. – № 6.
4. Ительсон Л. Б. Актуальные задачи перестройки преподавания психологических дисциплин // Сов. педагогика. – 1971. – № 6.
5. Качаленяк А. И. Учет специфики факультета в преподавании психологии в педвузе // Вопр. психологии. — 1977. — № 3.
6. Пырев Г. Д. О преподавании детской и педагогической психологии // Вопр. психологии. – 1958. – № 2.
7. Соловієнко В. О. Загальна психологія: Посібник для самостійної роботи. – К., 2000.
8. Соловієнко В. О., Ярославський М. І. Методичні вказівки до самостійної роботи і самоконтролю для студентів заочного та вечірнього навчання. – К., 1966.

Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен

5. Засоби діагностики успішності навчання: поточний та підсумковий контроль, тестування

